

”Femte sjukan” (Erythema infectiosum)

2010

Smittämne	Ett virus (Parvovirus B19)
Symptom	Vanligtvis lätt och okomplicerad sjukdom. Ses huvudsakligen hos barn 5-15 år. Ibland är infektionen så lindrig att man inte har några sjukdomstecken. I vuxen ålder har de flesta hunnit bli immuna. Sjukdomen uppträder oftast under senvinter - tidig sommar. Med några års mellanrum ses smärre epidemier. Efter några dagars sjukdomskänsla, måttlig eller obetydlig feber och diffus värk i kroppen ses i typiska fall ett rött, sammanflytande utslag på kinderna (som efter en örfil). Utslag kan också förekomma på övriga kroppen, särskilt på armar och ben. Utslaget försvinner efter cirka en vecka, men kan komma tillbaka i flera omgångar. Värmekänsla och klåda är vanligt, bl.a. efter värme eller solljus. Sjukdom hos vuxna ger ofta mer diffusa och långdragna symtom med mer uttalad ledvärk, som kan vara veckor till månader. Personer med vissa blodsjukdomar kan försämrats av parvovirus B19. Vid infektion under graviditet finns en liten risk för missfall, däremot har inga missbildningar rapporterats.
Provtagning	Ej nödvändig i det enskilda fallet. Blodprov kan påvisa specifika antikroppar.
Inkubationstid	1-3 veckor
Reservoar	Människor.
Smittvägar	Främst via direktkontakt med akut sjuka. Slem och saliv är smittsamt, även i form av stänk och små droppar.
Smittsamhet	Mest smittsamt innan utslaget uppträder, därefter i regel snabbt avtagande.
Mottaglighet	Allmän mottaglighet. När man utvecklat antikroppar är man immun.
Behandling	Antibiotika har ingen effekt. Specifikt virusmedel saknas. Vaccin saknas.
Hygien	God allmän hygien och noggrann handtvätt minskar smittrisen, men när ett sjukdomsfall konstaterats har smittspridning i regel redan skett. Barn i barnomsorg eller skola bör vara hemma när de är sjuka och har feber, men kan återgå när de är pigga och feberfria.